

6. Шмагалю Р. Т. Мистецька освіта в Україні середини XIX – середини XX ст.: структурування, методологія, художні позиції / Р. Т. Шмагалю. – Львів : Українські технології, 2005. – 528 с. : 742 іл.

7. Hermanowicz H. Krzemienieckie srodowisko fotograficzne / H. Hermanowicz // I Sympozjum Historii fotografii KHF z PAF. – Lublin, 1971. – S.72-78.

8. Kurs Fotograficzny / anonim // Zycie Krzemienieckie. – 1933. – № 8. – S. 349.

9. Kurs Fotograficzny w Krzemieniu // Zycie Krzemienieckie. – 1932. – №2. – S.32-33.

10. Ludwik Gronowski. Fotografie. Krzemieniec 1930-1939: album/ Ludwik Gronowski [tekst: M. Florczak, red. L. Dulik]. – Lublin: BONI LIBRI, 2012. – 111 s. : іл.

11. Madej-Janiszek R. Srodowisko fotograficzne Krzemienca. Na marginesie wystapienia Aleksandry Sheybal-Rostek / R. Madej-Janiszek // Zycie Krzemienieckie. – 2007. – № 34. – S.52-57.

12. Miasto wielkiej tesknoty : album Krzemienca / opracowal K. H. Groczynski. – Krzemieniec : [s. n.], 1939.

13. Особова справа викладача Схейбала Станіслава // ДАТО. – Ф. 228 : Гімназія ім. Т. Чацького Кременецького ліцею. – Оп. 2, спр. 81. – 20 арк.

14. Piękne rodzinne miasto Juliusza Słowackiego: album / red. H. Hermanowicz. – Krzemieniec : [s. n.], 1939.

15. Plazewski I. Spojrzanie w przeszlosc polskiej fotografii / I. Plazewski. – Warszawa : Panstwowy Instytut Wydawniczy, 1982. – 415 s.

16. Przewodnik turystyczny. Krzemieniec i okolice. – Lwow : [s. n.], 2001. – 94 s.

17. Sheybal S. Wspomnienie, 1891-1970 / S. Sheybal. – Krakow ; Wroclaw : [s. n.], 1984. – 308 s.

18. Wystawa prac fotografikow krzemienieckich: katalog. – Krzemieniec, 1932.

19. Wystawa Fotografiki Sowieckiej / anonim // Zycie Krzemienieckie. – 1934. – № 11. – S. 386.

***Abstract.** At the end of 20-s XX century Kremenets became the art centre in a quick way. Great merit of these cultural processes is given to Photo studio and Photosociety. There were a great number of exhibitions and international competitions. Stanislav Skheibal is one of the main figures in the development of the Kremenets art photography.*

***Key words:** Stanislav Skheibal, art centre, Kremenets, cultural processes, photo.*

ЦІННІСНІ ОРІЄНТАЦІЇ В ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ОСОБИСТОСТІ

Ямницький О.В.

У статті подано аналіз досліджень з проблеми формування ціннісних орієнтацій особистості майбутніх фахівців; розкрито їх сутність та характеристику проявів.

Ключові слова: цінності, ціннісні орієнтації, особистість, студенти.

ЦЕННОСТНЫЕ ОРИЕНТАЦИИ В ЖИЗНЕДЕЯТЕЛЬНОСТИ ЛИЧНОСТИ

А. В. Ямницкий

В статье представлен анализ исследований по проблеме формирования ценностных ориентаций личности будущих специалистов; раскрыта их сущность и характеристика проявлений.

Ключевые слова: ценности, ценностные ориентации, личность, студенты.

VALUE PATTERNS IN PERSON'S LIFE ACTIVITY

A. Yamnytsky

The analysis of the problem of the future specialists personal value formation is presented in the article; its characteristic and entity are described.

Key words: value, value orientation, personality, students.

Метою статті є аналіз категорії «ціннісні орієнтації» в життєвому циклі особистості, які є похідними від феномена «цінності».

Термінологічні джерела визначають ціннісні орієнтації як суспільно-значущі для особистості, соціальної спільноти, суспільства в цілому матеріальні, соціальні об'єкти, духовну діяльність людини і її результати; соціально схвалені і такі, що поділяє більшість людей, уявлення про добро, справедливість, патріотизм, романтична любов, дружба. Ціннісні орієнтації не підлягають сумніву, вони є еталоном, ідеалом для всіх людей, на їх формування спрямований педагогічний процес [4, с. 383]. Це відносно стійка вибіркова спрямованість потреб особистості на певну групу соціальних цінностей. Ціннісні орієнтації лежать в основі мотивів діяльності людини, вони пов'язані з бажаннями, інтересами, емоціями та почуттями, формуються під впливом соціального становлення особистості, її рольової позиції, водночас залежать від індивідуальних рис особистості та специфіки умов її життя і діяльності [5, с. 185].

О. Киричук визначає ціннісні орієнтації як відносно стійку систему спрямованості інтересів і потреб особистості на певну ієрархію життєвих ситуацій, спосіб розрізнення особистісних явищ і об'єктів за рівнем їх значущості для людини [3, с. 991]. Ціннісні орієнтації – це внутрішній компонент свідомості та самосвідомості людини. Ціннісні орієнтації є досить стійкою системою, одним із провідних її детермінантів виступають рівень загальної освіченості й культури, система цінностей особистості чи суспільства [3, с. 991].

Ціннісні орієнтації досліджували ряд учених: Г. Балл, М. Бобнева, М. Боришевський, О. Зотова, О. Киричук, К. Клакхон, Г. Лялюк, Є. Подольська, В. Потапова та ін. в різних напрямках:

- індивідуальна система цінностей особистості та взаємозв'язок її з груповою самосвідомістю (В. Ольшанський та ін.);

- співвідношення ціннісних орієнтацій і реальної поведінки особистості (М. Бобнева, О. Зотова, В. Ядова та ін.);

- ціннісні орієнтації як прояв процесу соціалізації (Г. Балл, Є. Подольська);
- ціннісні орієнтації як процеси саморіалізації (М. Боришевський, В. Потапов);

- детермінанти, що визначають формування системи ціннісних орієнтацій (Л. Сулейманова, В. Ядов);

- зміни ціннісної свідомості суспільства і зміни моральних орієнтирів, мотиваційної сфери діяльності (В. Бойко, О. Красва, Г. Силласте).

Ціннісні орієнтації (value orientation) К. Клакхон визначає як узагальнену концепцію природи, місця людини в ній, ставлення людини до людини, бажаного і не бажаного в міжособистісних відносинах людини до довкілля, концепцію, що визначає поведінку людей [9, с. 411].

Як зазначає О. Крошка, ціннісні орієнтації пов'язані з розвитком самосвідомості, усвідомлення стану власного «Я» в системі суспільних відносин, а також належать до найважливіших компонентів структури особистості, за рівнем сформованості якої можна вести мову про загальний рівень її розвитку [6].

Ціннісні орієнтації є однією із найважливіших характеристик особистості, оскільки вони виражають свідоме ставлення людини до дійсності і визначають мотивацію її поведінки, суттєво впливаючи на всі аспекти діяльності особистості. Є. Рапацевич трактує ціннісні орієнтації як відображення у свідомості людини цінностей, що визначаються нею як стратегічно життєві цілі і світоглядні орієнтири. Г. Лялюк під ціннісними орієнтаціями розуміє соціально детерміновану і зафіксовану в психіці індивіда спрямованість особистості на цілі і засоби діяльності. Ціннісні орієнтації, зауважує науковець, віддзеркалюють ставлення людини до соціальної дійсності й у цій якості визначають широку мотивацію її поведінки. При цьому в основі функціонування ціннісних орієнтацій лежить ціннісний (аксіологічний) підхід, відповідно до якого всі явища довкілля (в тому числі і вчинки людей) відбиваються у свідомості індивіда з погляду можливості задовольнити його потреби та інтереси [7].

В. Денисенко зауважує, що професійно-педагогічні ціннісні орієнтації становлять систему професійної спрямованості та ставлення до професії вчителя, які виступають як суспільно-соціально цінності і є критерієм оцінки будь-якого виду професійної діяльності та основою ставлення особистості до обраної професії. Авторка визначає навчальні ціннісні орієнтації як систему професійної спрямованості та ставлення студентів до навчальних дисциплін, які містять наукову інформацію, необхідну для їхньої професійної педагогічної діяльності, а також навчальної мотивації, що розглядається як ціннісне ставлення до навчання, а також наводить класифікацію професійно-педагогічних ціннісних орієнтацій, що відображає специфіку професії вчителя:

- загально педагогічні орієнтації, спрямовані на суспільно-соціальні цінності (розвиток інтелектуальних можливостей, творчих здібностей дитини тощо);

- предметно-діяльнісні орієнтації, спрямовані на предметно викладацьку діяльність педагога (саморозвиток, самоосвіта вчителя);

- особисті орієнтації, спрямовані на самовираження учителя в професійній діяльності (власні професійні характеристики);

- професійно-прагматичні орієнтації, пов'язані з престижем педагогічної професії, заробітною платнею, тривалою відпусткою тощо [2].

Зауважимо, що сформованість ціннісних орієнтацій визначає аксіологічний потенціал особистості майбутнього вчителя як багаторівневе інтегративне динамічне новоутворення, що передбачає наявність усталеної ієрархії ціннісних орієнтацій, які характеризують його майбутню професійну діяльність, прагнення і готовність до трансляції цінностей культури (соціуму, освіти) у життєдіяльність навчального закладу, до забезпечення процесу залучення учнів до цінностей. Розвиток аксіологічного потенціалу особистості майбутнього вчителя передбачає якісні зміни в ціннісному ставленні до педагогічної діяльності (формування цілісного та ціннісного образу педагогічного світу, побудованого на взаємозв'язку аксіології й інноватики), до самого себе (становлення образу Я-педагог), до майбутньої професійної діяльності (проєктування образу педагогічної діяльності).

Зауважимо, що цінність як складова ціннісних орієнтацій особистості, за своєю внутрішньою структурою може проявлятися як значення, коли предмет чи процес, що знаходяться в аксіологічному полі особистості, розкриває свій смисловий зміст, подає інформацію про власні властивості, особливості, завдяки чому відбувається оцінювання й віднесення феномена, що розглядається, до тієї чи тієї ціннісної систем. Завдяки цьому між об'єктом і суб'єктом ціннісної системи створюється взаємозалежність між її елементами на рівні відношень: причинно-наслідкових, просторових, часових, зовнішніх і внутрішніх тощо. Цінність може виступати як мета, що розглядається як усвідомлений бажаний результат, який регулює людські прагнення і вчинки. Ціннісні орієнтації можуть функціонувати на рівні принципів, коли їм надається статус керівної ідеї, основного положення, внутрішнього переконання, що чітко регламентує діяльність людини. Цінність як норма дозволяє посилити упорядкованість соціальних взаємодій, точно окреслити виконання вироблених людством правил. На цьому рівні ціннісні орієнтації відтворюють позицію особистості в певній ситуації [1, с.11]. В освітньому процесі ціннісні орієнтації виступають як об'єкт діяльності психолога, педагога і тих, кого навчають чи виховують. За ціннісними орієнтаціями можна визначити місце людини в соціальній структурі суспільства. Завдяки їм особистість вирішує багато життєво важливих для себе питань навчальної, громадської, суспільної діяльно-корисної та інших видів діяльності. У них утілюються результати навчання й виховання, набуття життєвого досвіду, особливості світосприймання, засвоєння суспільних цінностей і норм поведінки. Знаючи ціннісні орієнтації особистості, можна передбачити її майбутнє, долю. Зазначимо, що система ціннісних орієнтацій підостаючої особистості складається поступово у процесі гри, навчання, виховання, дозвілля, читання, під впливом засобів масової інформації, спілкування, соціалізації та у процесі здобуття освіти, навчання у виші [6, с.119]. У цьому зв'язку виникає необхідність формування системи ціннісних орієнтацій майбутніх фахівців відповідно до змісту їхньої професійної діяльності, у нашому випадку, майбутніх психологів.

Література:

1. Астахова Н.А. Концептуальные основы педагогической аксиологии / Н.А. Астахова // Педагогика. – М. : Педагогика, 2002. - № 8. – С. 8-13.

2. Денисенко В.В. Формування ціннісних орієнтацій майбутніх учителів початкових класів: автореф. дис. на здобуття наукового ступеня канд. пед. наук / В.В. Денисенко. – Харків, 2005 – 19 с.

3. Енциклопедія освіти / АПН України. Головний редактор В.Г. Кремень. – К. : Хрінком Інтер, 2008. – 1040 с.

4. Коджаспирова Г.М., Коджаспиров А.Ю. Словарь по педагогике (междисциплинарный) / Г.М. Коджаспирова, А.Ю. Коджаспиров. – М. : ИКЦ «Март»: Ростов на Дону : Изд. центр «Март», 2005. – 448 с.

5. Короткий психологічний словник / За ред. В.І. Войтко. – К. : Вища шк., 1976. – 191 с.

6. Крошка О.І. Сучасна психологічна наука про емоційно-ціннісне ставлення до себе і життєво-ціннісні орієнтації / О.І. Крошка // Науковий вісник ПДПУ імені К.Д. Ушинського: зб. наук. пр. – Одеса, 2008. - №6-7. – С. 48-52.

7. Ляпок Г.М. Проблема формування ціннісних орієнтацій підлітків / Г.М. Ляпок // Наука і освіта. – 2004. - №6-7. – С. 157-160.

8. Современный словарь по педагогике [сост. Е.С. Ронацевич]. – Мн. : «Современное слово», 2001. – 234 с.

9. Kluckhohn C. Values and Value Orientations in the Theory of Actions. In: Ramsons T. and Shils E. (eds). Toward General Theory of Action. Cambridge, Mass: Harward University press. 1951, p. 395-411.

VALUE PATTERNS IN PERSON'S LIFE ACTIVITY

A. Yamnytsky

The article deals with the analysis of the notion 'value patterns' in person's life cycle which is derived from the phenomenon 'value'. The author analyzed the terminological sources for researching this problem: value patterns as socially oriented ones for person, society material and social objects, human's mental activity and its results.

In the article the notion 'value patterns' is defined as a respective system of person's interests and needs in hierarchy of life situations, the method of individual events and objects division on levels according to their value for the person.

The value patterns is the inner component of human's consciousness and self-actualization.

The value orientations were examined by scientist in various ways: personality's individual system of values and its connection with group self-actualization (Olshansky V.); the correlation of value patterns and personality's real behavior (Bobnev M., Zotov O., Yadov V.); value patterns as a performance of the process socialization (Ball G., Podolska E.); value orientations like the process of self-actualization (Borishevsky M., Potapov V.); determinants, which define the formation of the value patterns' system (Suleymanova L., Yadov V.) and others.

The value patterns are the most important characteristics of the personality, they express human's deliberate attitude to the reality and determinate human's motivation and behavior, influence on all aspects of personal activity.

Young personality's system of value patterns are formed gradually during the process of playing, training, education, reading books, communication, socialization and by mass media. So the liability of formation of the future psychologists' value patterns system is developed according to their future professional activity.

Key words: value, value patterns, personality, students.

ВДОСКОНАЛЕННЯ ГРАФІЧНИХ НАВИЧОК МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА В ПРОЦЕСІ МАЛЮВАННЯ ЗА УЯВЛЕННЯМ

УДК: 378.937+378.14

Кара О.Д.

В статті розкриваються методичні аспекти формування у майбутніх учителів образотворчого мистецтва графічних навичок в процесі малювання за уявленням. Запропонований алгоритм виконання вправ з поступовим зростанням складності завдання та об'єктів вивчення, котрі включають малювання в процесі спостереження з короткочасним відривом від натури та подальшою доробкою по пам'яті короткочасних начерків з натури, роботу по пам'яті з повторним спостереженням і перевіркою, замальовки та начерки з динамічної моделі. Визначені основні закономірності малювання по пам'яті та за уявою. Подані практичні рекомендації для самостійної роботи студентів в процесі пошуку пластичного мотиву, його образного усвідомлення з метою створення творчої композиції.

Ключові слова: начерки, графічні уміння і навички, уявлення, сприйняття, методика.

УСОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ГРАФИЧЕСКИХ НАВЫКОВ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ ИЗОБРАЗИТЕЛЬНОГО ИСКУССТВА В ПРОЦЕССЕ РИСОВАНИЯ ПО ПРЕДСТАВЛЕНИЮ

Кара А.Д.

В статье раскрываются методические аспекты формирования у будущих учителей изобразительного искусства графических навыков в процессе рисования по представлению. Предложен порядок выполнения упражнений с постепенным нарастанием сложности заданий и объектов изучения, включающий: рисование по наблюдению с кратковременным отрывом от натуры, доработку по памяти кратковременных рисунков с натуры, работу по памяти с повторным наблюдением и проверками, рисунки и наброски с неподвижной модели. Раскрыты типичные трудности, возникающие у студентов во время работы над набросками по представлению, а также пути их преодоления. Охарактеризованы основные закономерности рисования по памяти и воображению. Даны практические рекомендации для самостоятельной работы студентов в процессе поиска пластического мотива, его образного осмысления с целью создания творческой композиции.